

Sivistystoimi

Toimialan vastuhenkilö: Kasvatusjohtaja Pekka Kares

Toimialan tehtäväkaavio

Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Sivistystoimeen kuuluvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja elämänlaadun vastuualueet. Toimialan tehtävänä on tuottaa kasvatus-, opetus- ja koulutus- ja vapaa-ajan palveluita elinikäisen oppimisen ja kehittymisen tukemiseksi. Pää tavoitteena on toimivan ja taloudellisen peruspalveluverkoston avulla edistää ja vahvistaa kuntalaisten elämänhallintaa. Tavoitteen toteuttamisessa huomioidaan uudet tuottavuutta parantavat innovaatiot ja hyödynnetään laajan kolmannen sektorin mahdollisuudet. Keskeistä on kuntalaisten omaehtoisen toiminnan aktivointi osallisuutta ja yhteisöllisyyttä hyödyntäen.

Toimialan katsaus raportointijaksolle

Talousarviossa ei ole varauduttu virka- ja työehtosopimuksen palkkaohjelman perälaudan vaikutukseen. Lisäksi varhaiskasvatuksen palveluverkon kasvusta aiheutuu arvioitua enemmän kustannuksia. Toimiala tulee ylittämään talousarvion. Lisämäärärahan tarve tarkentuu elokuussa.

Sopeutusohjelman 2020-2023 tilannekatsaus

Sopeutusohjelma ei toteudu suunnitellun mukaisesti varhaiskasvatuksessa palvelutarpeen kasvusta johtuen. Lisäksi perusopetuksessa yksiköiden sulkemispäätöksiä on siirretty.

Sote-uudistuksen vaikutukset toimialalla

Sivistystoimen ja hyvinvointialueen yhteistyön, toimintamallien ja työnjaon suunnitelmia on otettu käyttöön samalla jatkaen yhdyspintojen ja yhteistyörakenteiden kehittämistä.

Tarkistuspvm:

Riskilaji	Riski	Riskin kuvaus	Riski-arvio	Hallintakeinot	Kommentit	Tark. pvm.	Tila
Strateginen riski	Strategian valintojen ja strategiasta johdettujen tavoitteiden toteutumatta jääminen	Tavoitteet eivät toteudu, kuten muuttovoitto ei toteudu ja lapsimäärä vähenee edelleen. Seurantavälit ovat puutteelliset.	 Merkitävä	Kaupungin markkinointi, vetovoimatekijöiden selvittäminen ja määrittäminen. Tarvetta vastaavan laadukkaan palveluverkon kehittäminen. Säännöllinen raportointi ja eri tietojärjestelmistä saatavien raporttien kehittäminen.	Vuonna 2022 koko vuoden syntyneiden määrä oli 143 (v. 2021 syntyneitä 163). Syntyneiden määrä 30.6.2023 on 69. <i>Lähde: Facta väestö</i> Asukasluku 23 734 (31.12.2022) Perusopetuksen oppilasmäärä tilastointipäivänä 20. 9.2022 on 2307 (sisältäen valmistavan opetuksen oppilaat, 20.9.2022 oppilaita 2375)	16.2.2023	Toteutunut
Toiminnallinen riski	Rekrytointi	Kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuus	 Merkitävä	Rekrytointien valmistelu ja ajoittaminen. Rekrytointi-ilmoitusten sisältöön panostetaan. Avoimien paikkojen ja positiivisen työnantajakuvan markkinointi (esim. some). Kilpailukykyinen palkkaus, työhyvinvointiin panostaminen ja henkilön jatkuvan osaamisen kehittämisen tukeminen (koulutusmyönteisyys).	Varhaiskasvatus: Sijaisten saaminen työllistää esimiehiä todella paljon. Lyhyihin ja pitempiin sijaisuuksiin suuria haasteita saada kelpoisuudet täyttävää henkilöstöä. Perusopetus: Sijaisten tarve on kasvanut ja samaan aikaan sijaisten saatavuus on heikkoa. Lisäksi on haasteita rekrytoida päteviä erityisopettajia. Lukiokoulutus: Lukioon on saatu rekrytoitua päteviä viranhaltijaita tai pidempiä sijaisuuksia tekevät sijaiset. Äkillisiin, lyhyisiin	11.8.2023	Toteutunut osittain

					<p>sijaisuuksiin on ollut haasteellista saada rekrytoitua sijaisia.</p> <p>Rekrytoinnin aikataulutukseen ja prosessiin sekä tehtävien kelpoisuusehtoihin kiinnitetään erityistä huomiota.</p>		
Toiminnallinen riski	Useat palvelut pienen henkilöresurssin varassa tai tehtävillä vain yksittäisiä osaajia	Palvelutoiminnan sulkeminen/supistaminen äkillisten poissaolojen seurauksena	 Kohtalainen	Varahenkilöjärjestelmä ja henkilöstön kouluttaminen	<p>Toimialalla on edelleen useita tehtäviä, joissa vain yksittäisiä osaajia.</p> <p>Esimiesten varallaolon tarve tullut ajankohtaiseksi korona-tilanteen myötä sekä esimiesten osaamisen ylläpito nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja uusien järjestelmien, työmenetelmien ja ohjeistusten käyttöönotossa.</p> <p>Eläköitymiset ja irtisanoutumiset keskeisistä tehtävistä vaikuttavat tehtävien uudelleen organisointiin ja vaarana on kriittisen osaamiseen vaje.</p>	11.8.2023	Toteutuu osittain
Taloudellinen riski	Talouden tasapainottaminen epäonnistuu	Välttämättömät muutokset toiminnan järjestämisessä ovat ennalta arvaamattomia menoeria. Lyhytnäköiset säästötoimet voivat aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia ja	 Merkittävä	Säännöllinen talouden- ja toiminnan seuranta ja toteuman ennustus. Varautuminen tarvittaessa toiminnan muutoksiin.	Talouden toteumaa seurataan kuukausittain. Kirjanpitokauden aikaisempi sulku antaisi mahdollisuuden nopeampaan reagointiin.	11.8.2023	Toteutunut osittain

		laadun heikkenemistä pidemmällä aikavälillä.			Sopeutusohjelman toimenpiteet eivät toteudu suunnitellusti.		
Vahinkoriski	Kiinteistöjen huonosta kunnosta aiheutuvat kustannukset.	Henkilöstön ja asiakkaiden työkyvyn ja turvallisuuden turvaaminen. Irtaimiston uusimistarve.	 Merkittävä	Säännöllinen riskien ja vaarojen arviointi yhteistyössä tilakeskuksen kanssa.	Koulu- ja yksittäisten päiväkotikiinteistöjen kuntotutkimukset ovat valmistuneet. Siirtotiloista ja remonteista on tullut muutto- ja hankintakustannuksia joita ei ole voitu ennakoida.	16.2.2023	Toteutunut osittain
Toiminnallinen riski	Pandemia	Laajamittainen pandemia aiheuttaa selkeän terveysriskin henkilöstölle ja asiakkaille. Pandemian pitkittyessä sairastavuus lisääntyy ja palvelujen turvallinen järjestäminen vaikeutuu ja ääritapauksessa puute henkilöstön sijaisista vaikeuttaa palvelujen järjestämistä entisestään tai palveluja ei pystytä tilapäisesti toteuttamaan.	 Merkittävä	Toimialalla on työryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti, akuuttina aikana tarvittaessa useammin. Työryhmä koordinoi varautumista ja viestintää työntekijöille, kuntalaisille ja yhteistyötahoille. Henkilöstöä ohjeistetaan työjärjestelyihin, suojautumiseen, siivoukseen, sairaustapauksiin tai yhteiskunnan rajoitustoimenpiteiden vaikutuksiin. Työryhmä seuraa valtakunnallisia ja alueellista tilannetta ja ohjeistuksia sekä suosituksia. Työryhmä arvioi myös mahdollisten karanteenien vaikutusta toimintaan ja päivittää varautumissuunnitelmaa tarvittaessa.	Varhaiskasvatuksessa sähköisen viestintäjärjestelmän puute kankeuttaa viestintää aikana, jolloin tilanteet ovat muuttuneet ja voivat muuttua useita kertoja viikossa. Oppilaskuljetusten turvallinen toteuttaminen vaarantuu, mikäli pandemia leviää. Puuttuvien järjestelmien ja tarvittavien laitteiden vuoksi käytännön toimenpiteiden toteuttaminen vie aikaa. Pandemian aikana käyttöön otetut uudet toimintamallit, joissa hyödynnetään erityisesti etäyhteyksiä ja muita digitaalisia palveluita, on ollut merkittävä osa oman työn ja työyhteisön tehtävien ja toimintojen kehittämistä. osa toimintamalleista	16.2.2023	Toteutunut

					on jäänyt jatkuvaan käyttöön.		
--	--	--	--	--	-------------------------------------	--	--

Sisäisen valvonnan dokumentointi ja raportointikäytäntö

	Tila
<p>Valvontatoimenpiteiden ja havaintojen dokumentointi</p> <p>Sisäistä valvontaa toteutetaan säännöllisesti osana normaalia toimintaa. Valvontaa toteuttavat kaikki suunnitelmassa mainitut henkilöt, erityisesti vastuualuejohtajat, esihenkilöt ja talous- ja hallintopäällikkö. Jos sääntöjen vastaista, epätaloudellista toimintaa havaitaan, tulee siihen heti puuttua ja tarvittaessa raportoitava toimialatiimille.</p>	Toteutunut ✓
<p>Havaintojen johdosta tehtyjen toimenpiteiden käsittely ja dokumentointi</p> <p>Valvonta, havainnot ja tehdyt toimenpiteet dokumentoidaan. Sisäistä valvontaa käsitellään säännöllisesti toimialatiimissä. Valvontaa toteuttavat kaikki tilivelvolliset.</p>	Toteutunut ✓
<p>Raportointikäytännöt</p> <p>Valvontakokonaisuudesta koostetaan vuosittain raportti tilinpäätöksen yhteydessä.</p>	Toteutunut ✓
<p>Arviointikäytännöt</p> <p>Raportissa arvioidaan suunnitelmassa nostettujen kohteiden valvonnan ja kehittämistoimenpiteiden toteutumista.</p> <p>Arviointi suoritetaan verraten nykytilaa tavoitetilaa ja kehittämisen toimenpiteisiin. Arvioidaan seuraavalla asteikoilla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 0 Ei arviointia • 1 Sisäinen valvonta ei ole asianmukaisesti järjestetty ja/tai sitä ei ole • 2 Sisäinen valvonta ei kaikilta osin ole asianmukaisesti järjestetty tai siihen sisältyy olennaisia puutteita • 3 Sisäinen valvonta on pääosin asianmukaisesti järjestetty, yksittäisiä puutteita havaittu • 4 Sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty, toiminnassa ei ole havaittu puutteita <p>Asteikon lisäksi lyhyt sanallinen arvio.</p>	Toteutunut ✓

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskeva arviointi ***

<p>Miten arviointi on tehty?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tehty poimintoja hyväksytyistä laskuista esim. palvelujen ostoon liittyviä laskuja. Tarkistettu, että osto on kilpailutettu voimassa olevien ohjeiden mukaisesti ja päätös hankinnasta on tehty. - Viranhaltijapäätöksistä tehty poimintoja. Tarkastettu päättäjän päätösvalta, päätöksen sisältö ja toimeenpano. - Tarkastettu yksiköiden käytännöt henkilöstöetujen osalta. - Pääasiallisesti valvontaa toteutetaan ohjauksen ja neuvonnan keinoin.
<p>Toimialan arvio sisäisen valvonnan riittävydestä ja asianmukaisuudesta</p> <p>3 Sisäinen valvonta on pääosin asianmukaisesti järjestetty, yksittäisiä puutteita havaittu</p>
<p>Toimialan arvio riskienkartoituksen riittävydestä ja tasosta sekä riskienkartoituksen ajantasaisuudesta ja kattavuudesta</p> <p>Riittävä</p>
<p>Toimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistarpeet jatkossa</p> <p>Valvontaa tulisi lisätä, kunnes tarvittavat ohjeistukset ja koulutukset on toteutettu.</p>

Varhaiskasvatus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuuhenkilö: Varhaiskasvatusjohtaja Jarmo Korhonen

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota laadukasta opetusta, hoitoa ja kasvatusta varhaiskasvatuskäisille lapsille. Varhaiskasvatus tarjoaa myös perusopetuslain (628/1998) mukaista esiopetusta esiopetusikäisille lapsille. Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikka järjestetään kaikille halukkaille varhaiskasvatus- ja perusopetuslain mukaan. Varhaiskasvatus ja esiopetus perustuvat yhteistoimintaan lasten vanhempien kanssa ja osallisuutta vahvistetaan uuden Varhaiskasvatuslain (540/2018) ja esiopetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Varhaiskasvatus vastaa lasten kotihoidon- ja yksityishoidon tuesta, yksityisen palvelutuotannon palvelusetelipäätöksistä sekä toiminnan valvonnasta sääntökirjan mukaan sekä muille kunnille myytävistä ja muilta kunnilta ostettavista varhaiskasvatuspalveluista.

Varhaiskasvatus toteuttaa vuosina 2021-2024 valtakunnallista kaksivuotista esiopetuskokeilua kahdessa esiopetusyksikössä.

Sastamalan varhaiskasvatussuunnitelma on johdettu valtakunnallisista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma on juridisesti velvoittava asiakirja ja se toimii henkilöstön yhteisenä työvälineenä ja linjaa varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan. Asiakirja varmistaa toiminnan yhtenäisyyden ja lasten ja heidän perheidensä tasavertaisuuden.

Vuoden 2023 alkaessa varhaiskasvatuksen palveluverkko muodostuu 11 kunnallisesta päiväkodista, 10 koulujen yhteydessä toimivasta esiopetusryhmästä, kahdesta ryhmäperhepäiväkodista ja 23 ohjatussa perhepäivähoidossa työskentelevästä perhepäivähoitajasta. Lisäksi Sastamalassa on kolme yksityistä päiväkotia ja yksittäisiä yksityisiä perhepäivähoitajia. Yksityinen palvelu on kunnallista palvelua täydentävää palvelua ja se lisää asiakkaille valinnan vaihtoehtoja. Yksityisten päiväkotien palveluissa käytetään palveluseteliä.

Varhaiskasvatuksen palveluiden ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan laatu varmistetaan panostamalla henkilöstön koulutautumiseen, osallistamalla valtakunnalliseen kehittämistyöhön sekä työtä tukeviin verkostoihin. Tukea tarvitsevien lasten mahdollisuutta osallistua ja oppia toisten kanssa tuetaan yksiköissä neljän varhaiskasvatuksen erityisopettajan avulla kolmiportaisen tuen käytänteillä. Lisäksi esiopetusikäisten tuen tarpeeseen vastataan yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Varhaiskasvatus on osa perhepalveluverkostoa. Henkilöstön työhyvinvointiin ja työkyvyn ylläpitämiseen kiinnitetään huomiota.

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat raportointijaksolla

Palveluverkon laajentuminen aiheuttaa vastaavasti kustannusten kasvua. Kasvua ei ole huomioitu talousarviossa. Vastuualueen talousarvio tulee ylittymään erityisesti henkilöstökustannusten osalta.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Vastuualueen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 6/2023	Tila
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Ajantasaiset kasvua ja oppimista tukevat ympäristöt	TVT-strategian jalkauttaminen jatkuu. Sähköiseen oppimisympäristöön perehtyminen ja käyttöönoton suunnittelu	Älytauluja on hankittu esiopetusyksiköihin ja henkilöstö perehdytetty laitteiden käyttöön. NIDE-ympäristön käyttöönoton suunnitelman tekeminen ja henkilöstön kouluttaminen NIDE-ympäristön käyttöön.	Etenee aikataulussa ja tavoite toteutuu, mikäli syksyn suunnitelmat tulevat toteutumaan	Toteutuu ☒
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Perheiden hyvinvointia tukevien palvelujen kehittäminen	Lapset puheeksi -menetelmän käyttöönotto	On koulutettu Lapset puheeksi -menetelmän kouluttajia ja laajennettu koulutusta muuhun henkilökuntaan. On aloitettu Lapset puheeksi -keskustelujen pitäminen	Etenee aikataulussa ja tavoite toteutuu, mikäli syksyn suunnitelmat tulevat toteutumaan	Toteutuu ☒
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäminen	Hyvinvointialueen opiskeluhuollon toimijoiden kanssa suunnitellaan ja kuvataan yhteistyömallit.	Toimintatavat ja käytännöt hyvinvointialueen opiskeluhuollon toimijoiden kanssa on suunniteltu ja kuvattu.	Hyvinvointialueen organisoitumisessa ollut viivettä ja yhteistyön muodot kesäkuun tilanteessa osittain vielä epäselvät /huterat	Ei arvioitu ☐

Vastualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	Toteuma 6/2023
0-7v ikäluokka 31.12.	1292	1213	1242 (21.9)	1189
Niistä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, ostopalveluiden piirissä, palvelusetelillä ja esiopetuksessa.	805	869	780	903
Esiopetusikäisten ikäluokka (+ 2-vuotinen esiopetus)	260	212 (+38 2v-eo)	200 (+ 40 lasta 2v-eo)	213 (+37 lasta 2v-eo)
Lasten kotihoidontuen piirissä + osittainen hoitoraha	165 + 43	149 + 78	147 + 49	154 + 78
Yksityisen hoidon tuen piirissä + palvelusetelien määrä	6 + 100	6 + 152	6 + 150	6 + 157

Tuloarviot ja määrärahat

Varhaiskasvatus							Toteuma-
Nettositova (1000 €)	TP2022	TA2023	TA2023 muut	Muutettu	Toteuma	Tot. %	ennuste
Sitovuustaso: toimintakate, netto*			muutokset	TA2023	6/2023	6/2023	2023
Toimintatuotot (+)	1 254	802		802	450	56,1 %	802
Toimintakulut (-)	-13 707	-13 354		-13 354	-7 240	54,2 %	-13 845
Toimintakate, netto* (+/-)	-12 452	-12 551		-12 551	-6 790	54,1 %	-13 043
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-13	-10		-10	-9	91,4 %	-10
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-12 465	-12 561		-12 561	-6 799	54,1 %	-13 052

Toteutumaan sisältyvät olennaiset jaksotukset

Ei olennaisia jaksotuksia.

Olennaiset kertaluonteiset /epätasaisesti kertyvät erät, joita ei ole jaksotettu

Ei olennaisia kertaluonteisia eriä.

Keskeiset tekijät, jotka vaikuttavat tilivuoden kulujen ja tuottojen määrään /ennakoidut talousarviopoikkeamat

Palveluverkon kasvu, virka-ja työehtosopimuksen perälautaratkaisun vaikutus.

Perusopetus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Kati Heikkilä

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Perusopetuksen vastuualueen tehtävä on perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestäminen oppivelvollisuusikäisille Sastamalassa asuville lapsille ja nuorille. Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa oppilaille jatko-opintokelpoisuuden. Opetus järjestetään valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden sekä paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Opiskeluhuollon palveluista koulukuraattoripalvelut, koulupsykologipalvelut sekä kouluterveydenhuolto siirtyvät tammikuussa 2023 hyvinvointialueen toiminnoiksi. Monialainen yhteistyö toteutuu osana perhepalveluverkoston toimintaa.

Perusopetusta annetaan Sastamalassa vuoden 2023 alkaessa 14 koulussa, joista 11 on alakouluja, kaksi yläkouluja ja yksi yhtenäiskoulu (vl 1–9). Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 12 koululla. Varhaiskasvatus vastaa esiopetuksesta. Esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän päivähoidon järjestämisessä sekä esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheessa tehdään tiivistä yhteistyötä. Erityisopetusta järjestetään osa-aikaisena erityisopetuksena ja pienryhmäopetuksena. Sastamalan perusopetuksessa järjestetään joustavaa perusopetusta (JOPO) 7.–9. luokan oppilaille, joiden oppivelvollisuuden suorittaminen on vaarassa esimerkiksi heikon opiskelumotivaation tai runsaiden poissaolojen vuoksi. Vaativan erityisen tuen tukiluokat (alakoulun ja yläkoulun luokat) vastaavat tuen tarpeeseen niiden oppilaiden kohdalla, jotka eivät edes vahvoin tukitoimenpitein muuten selviydy koulussa ja jotka tarvitsevat monipuolista tukea.

Laadukkaat ja ajantasaiset perusopetuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, olemalla mukana valtakunnallisessa kehittämistyössä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt. Tuen järjestämisellä ja oppilashuollolla vahvistetaan kaikkien oppilaiden mahdollisuutta oppia.

Vuoden 2023 opetuksen kehittämisen painopisteitä ovat mm. lukutaidon vahvistaminen, tvt:n opetuskäytön kehittäminen, sitouttava koulu yhteistyö ja systeeminen työote. Monipuolisella kerhotoiminnalla tuetaan oppilaiden harrastusmahdollisuuksia.

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat raportointijaksolla

Toiminta on järjestetty suunnitelman mukaisesti.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Vastuualueen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 6/2023	Tila
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Ajantasaiset ja oppimista tukevat oppimisympäristöt.	TVT-strategian jalkauttaminen jatkuu. Oppilaskohtaiset tietokoneet otetaan käyttöön. Sähköisten oppimisympäristöjen kehittäminen ja pedagoginen hyödyntäminen jatkuu.	Oppilaskoneet hankittu ja otettu hankintasyklin mukaisesti käyttöön. NIDE-oppimisympäristöä kehitetty ja otettu aktiivisesti käyttöön. Henkilöstöä koulutettu tvt:n opetuskäyttöön. Luotu toimintamalleja sähköisten oppimisympäristöjen hyödyntämiseen.	Toteutus on oppilaskoneiden ja oppimisympäristöjen osalta edistynyt suunnitelman mukaisesti.	Toteutuu
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Hyvinvointia tukevat asiakaslähtöiset palvelut	Sitouttavan koulu yhteistyön kehittäminen. Koulupoissaoloihin reagoiminen ja läsnäolon tukemisen vahvistaminen. Monialaisen yhteistyön kehittyminen ja systemisen työotteen soveltamisen tehostaminen.	Henkilöstöä on koulutettu sitouttavaan koulu yhteistyöhön ja sitouttavan koulu yhteistyön toimintamallit on otettu käyttöön kaikissa kouluissa. Mallit koululäsnäolon tukemiseen ja poissaolojen reagoimiseen on päivitetty. Systemiseen työotteeseen on koulutettu ja sitä sovelletaan perustyössä sekä monialaisessa yhteistyössä.	Toimintamallit on laadittu ja opetussuunnitelman päivitetty. Toimintamallien jalkautus jatkuu.	Toteutuu
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäminen	Hyvinvointialueen opiskelu huollon toimijoiden kanssa suunnitellaan ja kuvataan yhteistyömallit.	Toimintatavat ja käytännöt hyvinvointialueen opiskelu huollon toimijoiden kanssa on suunniteltu ja kuvattu.	Yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa on aloitettu. Paikallisia ja alueellisia toimintamalleja ja suunnitelmia päivitetään. Työtä jatketaan.	Toteutuu osittain

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	Toteuma 6/2023
Sastamalan oppilaskohtaiset kustannukset (ilman sairaalaopetusta ja vammaisopetusta)	9833	10 220	9900	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Oppilasmäärä vl 1-6 (20.9.)	1528	1491	1424	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Oppilasmäärä vl 7-9 (20.9.)	842	816	771	
Oppilasmäärä perusopetus yht.	2370	2307	2195	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Opetusryhmien keskikoko vl 1-6	14,72	14,43	14	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Opetusryhmien keskikoko vl 7-9	15,40	15,05	15	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Perusopetus</i>	TP2022	TA2023	TA2023 muut muutokset	Muutettu TA2023	Toteuma 6/2023	Tot. % 6/2023	Toteuma- ennuste 2023
Nettositova (1000 €)							
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	1 619	1 554		1 554	789	50,8 %	1 554
Toimintakulut (-)	-26 218	-27 259		-27 259	-13 657	50,1 %	-27 480
Toimintakate, netto* (+/-)	-24 600	-25 705		-25 705	-12 869	50,1 %	-25 927
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-27	-19		-19	-11	60,9 %	-19
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-24 626	-25 724		-25 724	-12 880	50,1 %	-25 945

Toteutumaan sisältyvät olennaiset jaksotukset

Ei olennaisia jaksotuksia

Olennaiset kertaluonteiset /epätasaisesti kertyvät erät, joita ei ole jaksotettu

Hyvinvointialueen laskutus tehdään pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa.

Keskeiset tekijät, jotka vaikuttavat tilivuoden kulujen ja tuottojen määrään /ennakoidut talousarviopoikkeamat

Talousarviossa ei ole huomioitu virka- ja työehtosopimuksen perälautaratkaisun vaikutusta henkilöstökuluihin.

Lukiokoulutus

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Rehtori Leeni Kirvesmäki

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Lukiokoulutus jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen ja riittävien valmiuksien antaminen jatko-opintoihin ja työelämään. Sastamalan lukiokoulutus tarjoaa monimuotoisia lukio-opintoja nuorille. Lisäksi Vammalan lukio tarjoaa lukio-opintoja ammatillisessa koulutuksessa oleville kahden tai kolmen tutkinnon suorittajille. Myös Vammalan lukion perusvaltionosuudella rahoitettava lentopallon valmennuslinja on osa opiskelumahdollisuuksien laaja-alaisuutta. Lukiokoulutuksessa edistetään kaikkien urheilijoiden tavoitteellisen urheilu-uran ja lukio-opintojen yhdistämistä erityisellä opintosuunnitelmalla.

Vammalan lukio on laadukas yleislukio, jonka tavoitteena on taata opiskelijoilleen hyvät lähtökohdat jatko-opintoihin ja työelämään. Laadukkaan opetuksen lisäksi toiminnassa kiinnitetään huomiota tulevaisuuden työelämässä vaadittuihin itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitoihin. Kansainvälinen toiminta on suunnitelmallista, aktiivista ja jatkuvaa. Lukiokoulutuksessa tehdään aktiivista yhteistyötä korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa.

Vammalan lukio tarjoaa niin laajat opiskelumahdollisuudet, ettei opiskelijan tarvitse hakeutua suurempien kaupunkien lukioihin. Kaikki valtakunnalliset pakolliset ja syventävät lukiokurssit tai valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot tarjotaan lähiopetuksena opiskelijoille vuosittain tai ainakin kerran lukio-opintojen aikana. Vammalan lukion toiminnassa korostuu kansainvälisyys.

Laadukkaat ja ajantasaiset lukiokoulutuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, seuraamalla valtakunnallista kehittämistyötä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt sekä riittävän laaja opetustarjonta.

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat raportointijaksolla

Toiminta ja talous on toteutunut suunnitellusti.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Vastuualueen kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 6/2023	Tila
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäminen	Monialaisen yhteistyön kehittäminen ja systemisen työotteen vahvistaminen. Oppilaitosturvallisuuden vahvistaminen: turvallisuuden vuosikellon laatiminen ja oppilaitoksen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden vahvistaminen.	Henkilöstöä on koulutettu systemiseen työotteeseen Lukiolle on laadittu turvallisuuden vuosikello. Oppilaitosyhteisöä on perehdytetty turvallisuusasioihin.	Turvallisuuden vahvistamiseksi tehtävä työ on aloitettu. Turvallisuuden vuosikellon rakentaminen on aloitettu.	Toteutu osittain
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Tulevaisuustaitojen ja urasuunnittelun vahvistaminen	Vammalan lukiossa on uravarjostuspäivä osana opinto-ohjausta. Opiskelijoiden tulevaisuustaitoja vahvistetaan.	Opiskelijat ovat päässeet uravarjostuspäivään ja urasuunnittelutaitoja on vahvistettu. Opiskelijoille on järjestetty tulevaisuusaiheisia tilaisuuksia.	Opiskelijoiden uravarjostustoiminta on käynnistynyt. Tulevaisuusohjauksen kehittäminen jatkuu.	Toteutu
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäminen	Hyvinvointialueen opiskeluhoollon toimijoiden kanssa suunnitellaan ja kuvataan yhteistyömallit.	Toimintatavat ja käytännöt hyvinvointialueen opiskeluhoollon toimijoiden kanssa on suunniteltu ja kuvattu.	Yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa on aloitettu. Paikallisia ja alueellisia toimintamalleja ja suunnitelmia päivitetään. Työtä jatketaan.	Toteutu osittain

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	Toteuma 6/2023
Opiskelijat, nuorten lukiokoulutus	296	289	285	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Opiskelijat, aikuisten lukiokoulutus	1	0	0	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Opiskelijat, ammattilukio	6	7	10	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Opiskelijat, muut aineopiskelijat	5	4	0	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Kustannukset e / opiskelija (ei aineopiskelijat, sis. kaikki kulut)	7865	8917		Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Kustannukset e / opiskelija (ilman toisen asteen opiskeluhuollon kustannuksia)	7664	8390	8800	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Lukiokoulutus</i>	TP2022	TA2023	TA2023 muut muutokset	Muutettu TA2023	Toteuma 6/2023	Tot. % 6/2023	Toteuma- ennuste 2023
Nettositova (1000 €)							
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	203	208		208	85	40,7 %	208
Toimintakulut (-)	-2 915	-2 814		-2 814	-1 304	46,3 %	-2 839
Toimintakate, netto* (+/-)	-2 712	-2 606		-2 606	-1 219	46,8 %	-2 630
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-16	-22		-22	-11	47,2 %	-22
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-2 727	-2 628		-2 628	-1 230	46,8 %	-2 653

Toteutumaan sisältyvät olennaiset jaksotukset

Ei olennaisia jaksotuksia.

Olennaiset kertaluonteiset /epätasaisesti kertyvät erät, joita ei ole jaksotettu

Keskeiset tekijät, jotka vaikuttavat tilivuoden kulujen ja tuottojen määrään /ennakoidut talousarviopoikkeamat

Talousarviossa ei ole huomioitu virka- ja työehtosopimuksen perälautaratkaisun vaikutusta henkilöstökuluihin.

Elämänlaatu

Toimielin: Sivistyslautakunta

Vastuualueen vastuhenkilö: Kasvatusjohtaja Pekka Kares

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Elämänlaadun vastuualueen tehtävänä on järjestää ja mahdollistaa kuntalaisille vapaa-aikapalveluita, jotka luovat pohjaa henkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin sekä tukevat kasvua, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Toiminta ulottuu kaikkiin ikä- ja väestöryhmiin. Lasten ja nuorten palveluiden osalta vastuualueen toiminta on keskeinen osa perhepalveluverkostoa.

Sastamalan musiikkiopisto tuottaa laadukkaita musiikinopetuspalveluja fokuksen ollessa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa. Sastamalan Opisto tuottaa laadukkaita vapaan sivistystyön palveluita tarjoten kuntalaisille monipuolisia mahdollisuuksia vapaa-ajanviettoon ja elinikäiseen oppimiseen.

Kirjasto- ja tietopalveluja tarjotaan kirjastolain (1492/2016) 6 §:n mukaan: tarjotaan pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin, ylläpidetään monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistetään lukemista, kirjallisuutta ja yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua, tarjotaan tietopalvelua ja ohjausta tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon sekä tarjotaan tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.

Liikunta- ja nuorisopalveluiden tehtävänä on liikuntalaisissa (390/2015) määriteltyjen tehtävien toteuttaminen paikallisella tasolla (liikuntalaki 1.6.2015/390) ja tuottaa monipuolista ennaltaehkäisevää toimintaa ja kasvatuksellisia palveluita lapsille ja nuorille huomioiden heidän kehitysasteensa. Painopistealueena ovat liikuntapaikkojen hoito- ja kunnossapito sekä rakentaminen, terveystoimintatoiminnan ja liikuntaneuvolatoiminnan toteuttaminen, ohjatun liikuntatoiminnan järjestäminen (lapset, nuoret, aikuiset, ikäihmiset), soveltavan liikuntatoiminnan järjestäminen (lapset ja ikäihmiset), järjestöyhteistyön toteuttaminen (seuraparlamenttitoiminta) ja urheiluseurojen tukeminen (toiminta- ja kohdeavustukset), liikuntatilavarauksista vastaaminen sekä monialaisen hyvinvoinnin toteuttaminen Sastamalassa. Nuorisotyössä toiminnan painopiste on 9-19-vuotiaiden palveluissa. Nuorisopalveluiden toiminta-alueita ovat nuorisotoiminnan järjestäminen, nuorisotilojen tarjoaminen nuorten toimintaan, nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien edistäminen, nuorten elämänhallinnan tukeminen yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa sekä nuorisjärjestöjen toiminnan tukeminen. Toimintamuotoja ovat nuorisotoiminta, nuorten osallisuus (mm. nuorisovaltuusto, nuorisohallitus, talotoimikunnat, lasten ja nuorten huippukokoukset ja foorumit), erityisnuorisotyö, liikkuva nuorisotyö, jalkautuva nuorisotyö, nettinuorisotyö, tiedotus ja neuvonta, järjestöyhteistyö ja verkostoyhteistyö.

Kulttuuripalveluiden tehtävät määritellään kuntien kulttuuritoimintalaissa (166/2019). Kunnan tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luoda edellytyksiä taiteelliselle työlle ja toiminnalle, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteellisen taide- ja kulttuurikasvatukseen, edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa, edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat raportointijaksolla

Kaalisaaren huoltorakennus, hyppytorni ja nuotiopaikka valmistuivat. Ulkokuntosalit valmistuivat Kaalisaareen sekä Kiikan koululle ja Pehulan ulkokuntosalin suunnittelua jatkettiin. Kesätoiminta toteutui suunnitelman mukaisesti sisältäen uimakouluja, leiripäiviä ja pop up-nuorisotilatoimintaa. Yhteistyötä tiivistettiin poliisin kanssa Ankkuri-toiminnassa.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Vastuualueen kaupunkistrategias ta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toteuma 6/2023	Tila
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen ja varhainen puuttuminen	Ehkäistään lasten ja nuorten syrjäytymistä. Juurrutetaan Harrastamisen Suomen Malli (HSM) toiminta vakituiseksi käytännöksi. Hyvinvointilähetekäytännön vahvistaminen Elämänlaatu palveluissa toteutetaan vaikutusten ennakoarviointia päätöksenteossa (EVA)	Jokaisessa alakoulussa järjestetään HSM toimintaa (Toteutuu/ Ei toteudu) Hyvinvointilähetteid en lukumäärä Tehtyjen arviointien lukumäärä	Jokaisella koululla toiminta toteutuu. Lapsiperheiden harrastelähetteet toiminta käynnistetty yhteistyössä perheneuvolan kanssa (6). EVA tehdään syksyllä päätöksentekoon tulevista asioista.	Toteutu u
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Kuntalaisten osaamisen vahvistaminen ja kasvun tukeminen	Kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta edistävien uusien toimintatapojen ja menetelmien käyttöönotto.	Uusia menetelmiä ja toimintatapoja on otettu käyttöön (kyllä/ei)	Kyllä Esim. Opiston Erasmus+ akkreditointirahoituksella järjestettävällä elinikäistä oppimista matkailun keinoin, mahdollistetaan haavoittuvassa asemassa olevan aikuisväestön kansainvälistäminen ja voimaantuminen liikkuvuusjaksolla ulkomaille. Nuorten työpaja -toiminta.	Toteutu u
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Lasten ja nuorten lukutaitojen edistäminen	Kirjaston ja perusopetuksen yhteistyösuunnitelman noudattaminen	Kirjavinkkausten ja kirjastonkäytön opastuskertojen määrä / osallistujien määrä	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.	Toteutu u

Vastualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2021	TP2022	TA2023	Toteuma 6/2023
Asiakaskäynnit	713 733	727 610	755 000	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Järjestöavustusten määrä, euroa/asukas	8,13	7,9	8,0	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Opistojen opetustuntien määrä	25 283	29 426	30 300	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Elämänlaatu palvelut; käyttötalouden nettomenot/asukas	272	295	285	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.
Kirjasto- ja tietopalvelut; kokonaislainausmäärä	379 423	405 877	430 000	Raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Tuloarviot ja määrärahat

<i>Elämänlaatu</i>	TP2022	TA2023	TA2023 muut muutokset	Muutettu TA2023	Toteuma 6/2023	Tot. % 6/2023	Toteuma- ennuste 2023
Nettositova (1000 €)							
Sitovuustaso: toimintakate, netto*							
Toimintatuotot (+)	908	750		750	417	55,7 %	750
Toimintakulut (-)	-7 920	-7 784	-22	-7 806	-4 176	53,5 %	-7 879
Toimintakate, netto* (+/-)	-7 013	-7 034	-22	-7 056	-3 758	53,3 %	-7 129
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-189	-235		-235	-110	46,7 %	-235
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	-7 201	-7 269	-22	-7 291	-3 868	53,1 %	-7 364

Toteutumaan sisältyvät olennaiset jaksotukset

Ei olennaisia jaksotuksia.

Olennaiset kertaluonteiset /epätasaisesti kertyvät erät, joita ei ole jaksotettu

Liikuntapaikka ja -vuorot laskutetaan takautuvasti loppuvuodesta.

Keskeiset tekijät, jotka vaikuttavat tilivuoden kulujen ja tuottojen määrään /ennakoidut talousarviopoikkeamat

Talousarviossa ei ole huomioitu virka- ja työehtosopimuksen perälautaratkaisun vaikutusta henkilöstökuluihin.